

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA

**IZSTOP DAVČNEGA ZAVEZANCA IZ SISTEMA DAVKA NA
DODANO VREDNOST**

Ljubljana, maj 2016

SIMONA ĆIRIĆ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Simona Čirić, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Izstop davčnega zavezanca iz sistema davka na dodano vrednost, pripravljene v sodelovanju s svetovalcem dr. Simonom Čadežem,

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označil;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študenta: _____

KAZALO

UVOD	1
1 DDV V SLOVENIJI IN EVROPSKI UNIJI	2
2 OBRAČUN DAVKA NA DODANO VREDNOST	5
2.1 Davčni zavezanec, identificiran za namene DDV	5
2.2 Obračun DDV za dobavo in pridobitev blaga v Sloveniji in EU	7
2.3 Obračun DDV in podatki na računu	10
2.3.1 Davčna osnova za obračun DDV	10
2.3.2 Obveznost izdajanja računov in obvezni podatki na računu	10
2.3.3 Kraj dobave za obdavčitev z DDV	11
2.4 Poročanje davčnemu organu o DDV	11
2.4.1 Predložitev obrazca DDV-O	11
2.4.2 Predložitev obrazca RP-O	13
2.4.3 Predložitev obrazca PD_O – Poročilo o dobavah (76.a člen).....	13
3 IZSTOP IZ SISTEMA DDV	14
3.1 Izstop iz sistema zaradi prenehanja poslovanja	15
3.2 Izstop iz sistema zaradi prenehanja identifikacije za namene DDV (prehod med male davčne zavezance)	15
3.3 Popravek odbitka DDV	16
3.4 Predložitev obračuna DDV	16
4 ŠTUDIJA PRIMERA: IZSTOP IZ SISTEMA DDV	17
4.1 Popravek odbitka	17
4.2 Poračun in predložitev obračuna	19
SKLEP	19
LITERATURA IN VIRI	21
PRILOGA	

KAZALO SLIK

Slika 1: Zahtevek za izdajo identifikacijske številke za DDV	6
Slika 2: Obračun DDV pri poslih med subjekti v Sloveniji	8
Slika 3: Obračun DDV pri poslih med subjekti v EU	9
Slika 4: Obrazec DDV-O za obračun davka na dodano vrednost	12
Slika 5: Rekapitulacijsko poročilo.....	13
Slika 6: Poročilo o dobavah.....	14
Slika 7: Zahtevek za prenehanje identifikacije za DDV.....	15
Slika 9: DDV prevozna sredstva – pridobitve	18

KAZALO TABEL

Tabela 1: Stopnje DDV po državah članicah EU.....	4
Tabela 2: Popravek odbitka DDV zaradi prenehanja poslovanja	17
Tabela 3: Popravek odbitka DDV zaradi prenehanja poslovanja	18

UVOD

Davek na dodano vrednost (v nadaljevanju DDV) je davek na potrošnjo, vrednoti pa se po vrednosti, dodani blagu in storitvam. Večinoma se uporablja za vse blago in storitve, ki se kupijo oziroma prodajo za potrošnjo. So tudi nekatere izjeme, med drugim na primer blago, ki se prodaja za izvoz, in storitve, ki se prodajo strankam v tuji državi, niso predmet obdavčitve z DDV. Nasprotno pa so uvozi obdavčeni z DDV (samoobdavčitev), da se ohranja sistem uravnotežen za vse proizvajalce v zadevni državi. Podobno velja tudi na ravni Evropske unije (v nadaljevanju EU), pri čemer obdavčitev uvoza na ravni EU pomeni, da se ohranja konkurenčna enakost med vsemi ponudniki na evropskem trgu v razmerju do tistih iz tretjih držav (What is VAT?, 2016). Ključno je upoštevati, da se DDV obračuna pri vsaki transakciji in se izračuna na podlagi cene blaga ali storitve, pri čemer se upošteva za blago ali storitev predpisana stopnja. DDV pri končni ceni se tako obračuna po odbitku DDV, ki je vključen v raznovrstne stroškovne elemente (Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost).

Davek na dodano vrednost je (What is VAT?, 2016):

- splošni davek, ki se načeloma uporablja za vse tržne aktivnosti, ki vključujejo proizvodnjo in distribucijo blaga ter izvajanje storitev. Če poslovni subjekt v letu ne doseže začrtanega prometa (ne doseže praga za vključitev v sistem DDV), se mu ni treba vključiti v sistem DDV in tako na svoje blago ali storitve ne zaračuna DDV;
- davek na potrošnjo, saj se na koncu prevale na končnega potrošnika. To ni davek na poslovanje na splošno;
- ovrednoten v odstotnem deležu na ceno proizvoda ali storitve, kar omogoča, da je dejanska davčna obremenitev jasno razvidna v vseh stopnjah od proizvodnje do distribucijske verige;
- davek, ki se zbira po delnih zneskih v okviru sistema delnih plačil, pri čemer davčni zavezanci, tj. poslovni subjekti, identificirani za namene DDV, od skupnega zneska DDV, ki so ga zbrali na podlagi obračunanega DDV na izdanih računih, odštejejo skupni znesek DDV, ki so ga plačali drugim davčnim zavezancem za nakupe, opravljene v okviru svoje poslovne dejavnosti. Ta mehanizem zagotavlja, da je učinek davka nevtralen, ne glede na to, koliko transakcij je vanj vključenih;
- davek, ki ga davčnim organom plača prodajalec blaga, ki je v tem primeru zavezanec za ta DDV, dejansko pa ga plača kupec, skupaj s ceno; zato je to posredni davek.

Namen te zaključne naloge je proučiti domače in tuje strokovne vire o davku na dodano vrednost, predvsem o tem, kako se izstopi iz sistema DDV, njegovem računovodstvu ter drugih vidikih tega davka. Izstop iz sistema DDV je postal posebno aktualen ob spremembi zakonodaje, v sklopu katere se je med drugim zvišal prag za vključitev v sistem DDV oz. obstanek v njem s prejšnjih 25.000 na novih 50.000 evrov prometa. Veliko davčnih zavezancev je začelo razmišljati o izstopu iz sistema DDV, saj to pomeni tudi poenostavitev poslovanja, le redki pa se dejansko zavedajo vseh prednosti in potencialnih pasti te

spremembe v lastnem poslovanju. Cilj te naloge je zbrati informacije o davku na dodano vrednost za potrošnike in poslovne subjekte, s prerezom posebnosti in drugih značilnosti v zvezi z izstopom iz sistema DDV.

Pri nastanku te zaključne naloge je bila uporabljena deskriptivna metoda, s katero so opisana dejstva. Uporabljeni sta tudi metodi analize in sinteze, z njima so dejstva predstavljena na analitični (proučevanje posameznih informacij, sklepanje s splošnega na posamezno) oziroma sintetični (proučevanje uskupinjenih informacij, sklepanje s posameznega na splošno) način. Kot zanimivost približanja informacij iz preteklega dogajanja v zvezi s proučevanim predmetom je uporabljena še zgodovinska metoda, pri čemer gre za proučevanje starejših predpisov, ki danes ne veljajo več. Uporabljena je bila tudi primerjalna metoda, s katero so približana dejstva več avtorjev, na njihovi podlagi pa so se poskušali ustvariti povzetki s skupnimi oziroma razlikovalnimi lastnostmi.

1 DDV V SLOVENIJI IN EVROPSKI UNIJI

Slovenija je prvi zakon o davku na dodano vrednost sprejela leta 1998, in sicer ga je državni zbor sprejel 18. decembra 1998, v Uradnem listu je bil objavljen 23. decembra 1998, razen nekaterih določb se je zakon začel uporabljati 1. julija 1999, imenoval pa se je Zakon o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/1998, v nadaljevanju ZDDV).

Ob uvedbi DDV seveda ni šlo brez težav, podobno kot pri drugih novostih so sprva zavračali tudi ta davek. Glavni razlogi za odklonilen odnos so bili (Matičič, 1998, str. 99):

- z davkom na dodano vrednost DDV ne bo mogoče doseči večjih prilivov v državni proračun,
- da bo uvedba DDV pomenila le večjo upravno obremenitev in stroške zaradi zapletenega ugotavljanja davka in njegovega obračunavanja,
- da bo novi davek preprosto le nov davek za potrošnike.

Prvi zakon o davku na dodano vrednost je ob sprejetju leta 1998 nasledil 17 tedaj veljavnih predpisov, ki so se uporabljali do 30. junija 1999, nato pa prenehali veljati, ti so (ZDDV, 1998):

- zakona o prometnem davku in o posebnem prometnem davku od izvoznih storitev,
- pravilnika o uporabi zakona o prometnem davku in o znaku dobra igrača (le nekateri členi),
- odredbe o ortopedskih pripravah in rehabilitacijskih pripomočkih, o proizvodih, ki spadajo med turistično propagandne in informativne publikacije, o proizvodih, ki spadajo med kmetijsko mehanizacijo, naprave in drugo opremo, kmetijska orodja za primarno obdelavo zemljišča ter nadomestne dele za to opremo in naprave, o davčnih evidencah in načinu obračuna prometnega davka pri zavezancih, ki poslovnih knjig ne vodijo po

sistemu dvostavnega knjigovodstva, ter o kontrolnih listkih za označevanje tobačnih izdelkov,

- odlok o spremembi stopnje davka od prometa električne energije,
- sklepa o izdaji enotne menične golice in o uskladitvi zneska iz prvega odstavka 67. člena zakona o prometnem davku,
- navodilo o postopku pri obračunavanju in plačevanju prometnega davka od meničnih golic,
- navodilo o načinu izdajanja mnenja, da posamezne barve za fasade, zidove, okna in vrata ne vsebujejo škodljivih snovi,
- uredbi o določitvi zneska davka iz tarifne številke 6 tarife davka od prometa proizvodov in o spremembi stopenj davka od prometa določenih naftnih derivatov.

Zakon je ob začetku spremljal Pravilnik o izvajanju zakona o davku na dodano vrednost. Ta je podrobneje opredelil izvajanje zakona o davku na dodano vrednost (Pravilnik o izvajanju zakona o davku na dodano vrednost, 1999). Danes velja temeljito prenovljen Zakon o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 21/06 – uradno prečiščeno besedilo in 117/06, v nadaljevanju ZDDV-1), ki je bil sprejet leta 2006, trenutno pa se uporablja Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 90/2015, v nadaljevanju ZDDV-1I) iz leta 2015. Ob tem se uporablja še Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost iz leta 2014.

Slovenija je morala ob vstopu v Evropsko unijo leta 2004 v svojo zakonodajo prenesti ključne zakonodajne predpise, tudi s področja davka na dodano vrednost. V EU je na tem področju ključna Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (Ur. l. EU, L 347/1). V Evropski uniji ima najvišjo stopnjo splošnega DDV, in sicer 27 %, Madžarska, s 25-odstotno splošno stopnjo pa sledijo Danska, Hrvaška in Švedska. Najnižjo stopnjo v EU ima Luksemburg, 17 %, sledijo mu Malta z 18-odstotno stopnjo ter Ciper in Nemčija z 19-odstotno stopnjo, Slovenija je z 22-odstotno splošno stopnjo nekako na sredini lestvice. Najnižjo znižano stopnjo DDV ima Finska, 4 %, vendar se ob tem kot znižana stopnja uporablja tudi 10-odstotna stopnja, dejansko nižjo stopnjo, 5 %, ima le Združeno kraljestvo. Med državami z nizko nižjo davčno stopnjo so še:

- Malta, ki poleg 5- uporablja še 7-odstotno stopnjo,
- Poljska, ki poleg 5- uporablja še 8-odstotno stopnjo,
- Ciper, Litva in Romunija, ki poleg 5- uporabljajo še 9-odstotno stopnjo,
- Francija, ki poleg 5,5- uporablja še 10-odstotno stopnjo,
- Italija, ki poleg 5- uporablja še 10-odstotno stopnjo,
- Hrvaška, ki poleg 5- uporablja še 13-odstotno stopnjo, in
- Madžarska, ki poleg 5- uporablja še 18-odstotno stopnjo.

Štiri države članice EU uporabljajo še posebno nižjo stopnjo DDV, med temi ima najnižjo stopnjo Francija, in sicer 2,1 odstotka, je razvidno iz tabele 1.

Tabela 1: Stopnje DDV po državah članicah EU

Država članica	Zelo znižana stopnja (v %)	Znižana stopnja (v %)	Splošna stopnja (v %)
Avstrija	-	10/13	20
Belgija	-	6/12	21
Bolgarija	-	9	20
Ciper	-	5/9	19
Češka republika	-	10/15	21
Danska	-	-	25
Estonija	-	9	20
Finska	-	10/4	24
Francija	2,1	5,5/10	20
Grčija	-	6/13	23
Hrvaška	-	5/13	25
Irska	4,8	9/13,5	23
Italija	4	5/10	22
Latvija	-	12	21
Litva	-	5/9	21
Luksemburg	3	8	17
Madžarska	-	5/18	27
Malta	-	5/7	18
Nemčija	-	7	19
Nizozemska	-	6	21
Poljska	-	5/8	23
Portugalska	-	6/13	23
Romunija	-	5/9	20
Slovaška	-	10	20
Slovenija	-	9,5 ¹	22 ²
Španija	4	10	21
Švedska	-	6/12	25
Združeno kraljestvo	-	5	20

Vir: European Commission, VAT Rates Applied in the Member States of the European Union. Situation at 1st January 2016, 2016

¹ Blago, za katero se uporablja znižana stopnja DDV (tj. 9,5 %), je navedeno v prilogi 1 zakona o DDV, gl. prilogo 1.

² Prvotni stopnji DDV sta bili v Sloveniji 19 % oz. 8 %, od 1. 1. 2002 sta se uporabljali višji stopnji 20 % oz. 8,5 %, od 1. 7. 2013 pa se uporabljata višji stopnji 22 % oz. 9,5 % (povzeto po Prislan, 2013).

2 OBRAČUN DAVKA NA DODANO VREDNOST

Veliko poslovnim subjektom pri računovodski obravnavi davka na dodano vrednost pomagajo računovodje. V sodobnem poslovnem svetu pa morajo računovodje, da bi obdržali svojo ključno vlogo v organizaciji, subjektu ponuditi nekaj več. Pri tem je pomemben tudi razvoj informacijske tehnologije, saj so lahko računovodje osnovne operacije izvajali avtomatizirano, njim pa je ostalo več časa in energije za ukvarjanje z zahtevnimi vprašanji (Aver & Čadež, 2008, str. 169). Knjiženje DDV v slovenskem okolju, razen redkih zelo zahtevnih primerov, ni posebno zahtevno, lahko pa se odpirajo posebno resna vprašanja pri obravnavi DDV v mednarodnem okolju, posebno zaradi razlik v zakonodajnih predpisih na področju davka na dodano vrednost v različnih državah.

Za knjiženje DDV je ključno vodenje poslovnih knjig prejetih in izdanih računov. DDV se obračuna za dobave in pridobitev blaga in storitev, in to glede na kraj dobave. Dobava blaga se izvede s prenosom pravice do razpolaganja z blagom. Pridobitev blaga je izvedena s pridobitvijo pravice do razpolaganja z blagom. To velja tako za posle med subjekti v Sloveniji kot za posle, pri katerih se blago dobavi davčnemu zavezancu v drugo državo članico EU oziroma se blago pridobi v Sloveniji od davčnega zavezanca iz druge države članice EU.

Če poslovni subjekt pridobi blago v EU, morajo biti za to, da bi se dobavljeno blago štelo kot pridobljeno v EU in bi se izvedla obdavčitev v Sloveniji, izpolnjeni ti pogoji: prodajalec tuje podjetje in pridobitelj slovensko podjetje morata biti davčna zavezanca, identificirana za namene DDV vsak v svoji državi, posel se opravi za plačilo in slovensko podjetje je blago pridobilo v Sloveniji (Finančna uprava Republike Slovenije, 2015, str. 4).

2.1 Davčni zavezanec, identificiran za namene DDV

Poslovni subjekt lahko obračunava DDV na izdanih računih ali uveljavlja odbitek DDV le, če je davčni zavezanec, identificiran za namene DDV. Tak zavezanec postane s pridobitvijo identifikacijske številke za DDV, za kar mora izpolniti zakonsko predpisane pogoje.

Pogoji so med drugim: davčni zavezanec je v zadnjih 12 mesecih presegel ali predvideva, da bo presegel 50.000 evrov prometa, in se na svojo pobudo ali poziv davčnega organa identificira za namene DDV, davčni zavezanec dobavlja blago in storitve v okviru osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti od 7.500 evrov skupnega dohodka te dejavnosti za zadnje koledarsko leto, davčni zavezanec na ozemlju Slovenije opravi pridobitev blaga zaradi njegovih transakcij, povezanih z opravljanjem dejavnosti zunaj Slovenije, davčni (ne)zavezanec pridobiva blago v Uniji in skupni znesek njegovih pridobitev v tekočem koledarskem letu preseže 10.000 evrov ali se prostovoljno odloči za obračunavanje DDV, davčni zavezanec ima sedež v Sloveniji in opravlja storitve na ozemlju druge države članice, za katere je subjekt, ki plača DDV, prejemnik storitev in davčni (ne)zavezanec, ki prejme storitve, če te opravi davčni zavezanec, ki nima sedeža v Sloveniji.

Če davčni zavezanec v zadnjih 12 mesecih ne preseže 50.000 evrov prometa ali tega niti ne predvideva in se sam ne odloči za vključitev v sistem DDV, če davčni zavezanec dobavlja blago in storitve v okviru osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti do 7.500 evrov skupnega dohodka te dejavnosti za zadnje koledarsko leto, če davčni zavezanec na ozemlju Slovenije opravlja le oproščene dobave blaga in storitev, od katerih se DDV ne sme odbiti, se šteje za malega davčnega zavezanca (Finančna uprava Republike Slovenije, 2015, str. 5).

Oseba, ki želi postati davčni zavezanec za namene DDV, pri davčni upravi vloži obrazec Zahtevek za izdajo identifikacijske številke za DDV (domači). Na sliki 1 je primer obrazca za samostojnega podjetnika, ki se želi identificirati za namene DDV.

Slika 1: Zahtevek za izdajo identifikacijske številke za DDV

Zahtevek za izdajo identifikacijske številke za ddd (domači)		
1. Splošni podatki		
01	Davčna številka	
02	Matična številka	
03	Firma	
04	Skrajšano ime firme	
05	Naslov firme	
06	Ime, priimek in naslov stalnega bivališča fizične osebe	
07	Datum predvidenega začetka identifikacije za DDV	
08	Telefonska številka	
	Faks	
	Elektronski naslov	
09	Številka računa pri banki ali hranilnici	
10	Odgovorna oseba [ime in priimek in davčna številka]	
11	Ime in priimek kontaktne osebe	
	Davčna številka	
	Telefonska številka	
2. Dejavnost		
12	Šifra in naziv dejavnosti, ki predstavlja večje deleže ustvarjenega prometa	
3. Promet blaga in storitev		
13	Vrednost doseženega prometa blaga in storitev v preteklih 12 mesecih	
14	Vrednost pričakovanega prometa blaga in storitev v prihodnjih 12 mesecih	
15	Višina katastrskega dohodka v preteklem letu	
4. Drugi podatki		
16	Prostovoljna vključitev po 94. členu ZDDV-1	NE
17	Prostovoljna vključitev po četrtem odstavku 4. člena ZDDV-1	NE
18	Skupni znesek pridobitev v tekočem koledarskem letu preseže 10.000 EUR	NE
19	Opravičene in/ali prejem storitev znotraj Skupnosti po četrtem odstavku 78. člena ZDDV-1	NE
Jezik: SI		
Datum: <input type="text"/>		
Vlagatelj: <input type="text"/>		
MF-DURS Obrazec DDV-P2		
e-DDV_P2_S_2		

Vir: Finančna uprava Republike Slovenije, Zahtevek za izdajo identifikacijske številke za DDV, 2016a

2.2 Obračun DDV za dobavo in pridobitev blaga v Sloveniji in EU

Kadar gre za domače dobave, slovenski prodajalec zaračuna svojim strankam DDV po slovenskih stopnjah in tako zbrani DDV plača nacionalnemu davčnemu organu. Kraj opravljanja je Slovenija in ta tudi prejme davek.

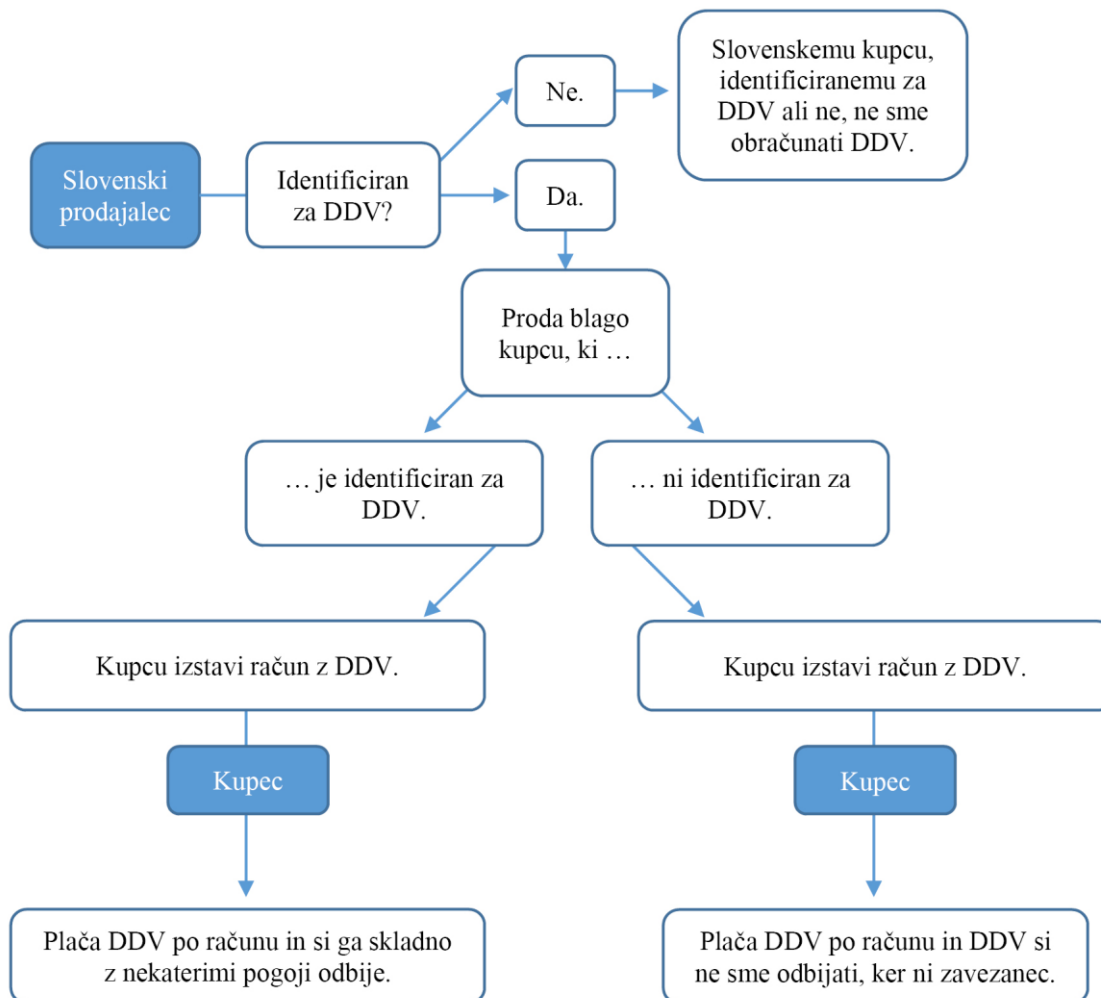
Pri domačih pridobitvah slovenski kupec dobi blago, skupaj z računom, na katerem je obračunan DDV. To je vhodni DDV, ki pa se ga lahko kot poslovni subjekt pod nekaterimi pogoji odbije.

Pri pridobitvah blaga iz držav članic EU si slovenski poslovni subjekt za nabavljeno blago sam obračuna DDV (samoobdavčitev) in to plača nacionalnemu davčnemu organu. Za dobave blaga iz ene v drugo državo članico EU se DDV na računu namreč na obračunava.

V primeru dobave blaga v države članice EU slovenski prodajalec ne obračuna DDV na izdanem računu za prodano blago, kupec v državi članici EU pa plača DDV svojemu davčnemu organu v skladu s predpisi v zadevni državi (Markovič Hribernik & Kirbiš, 2006, str. 17).

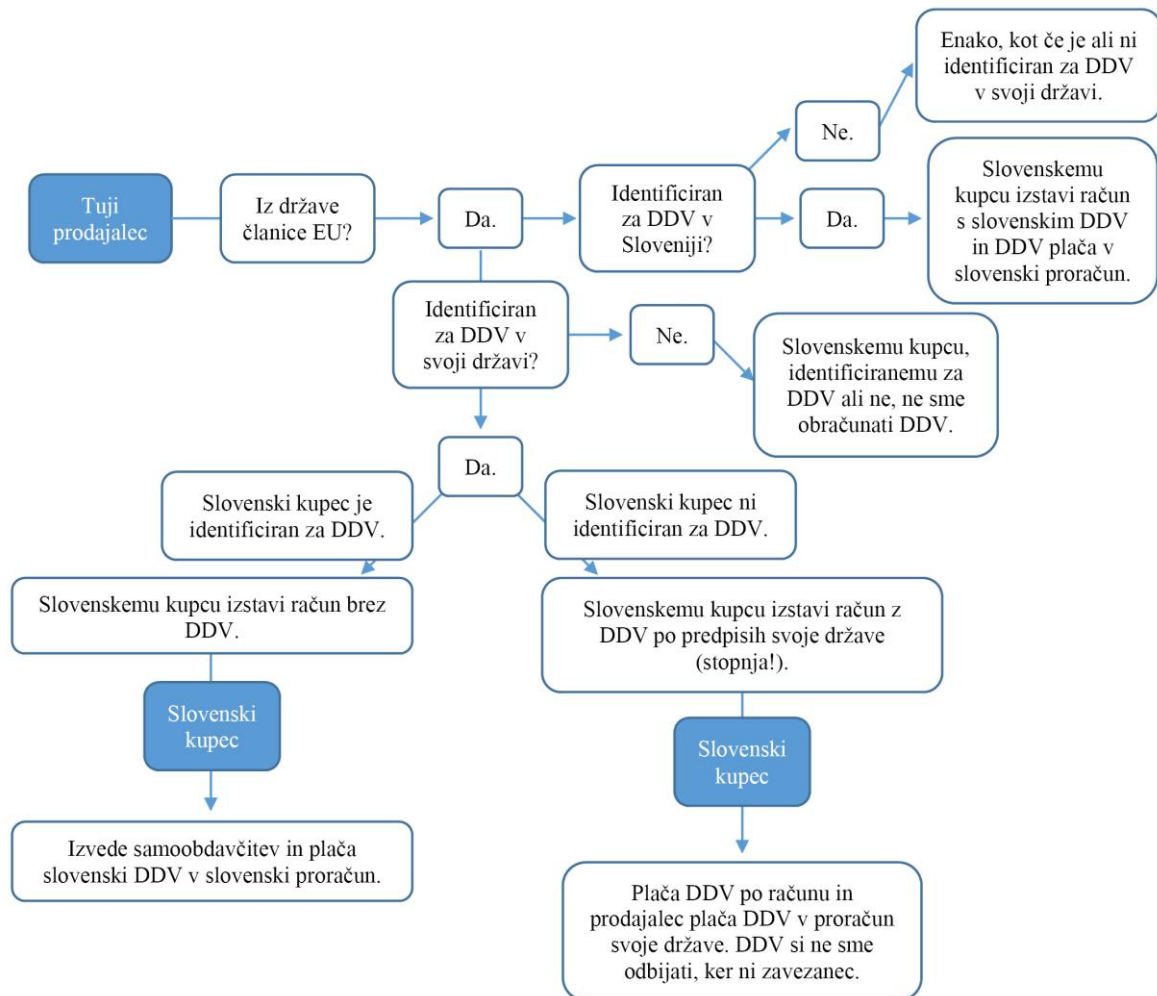
Poenostavljene razlike med obračunom DDV pri poslih v Sloveniji in med subjekti v EU so razvidne s slik 2 in 3. V prikazih niso zajete posebnosti, kot so na primer posli z nepremičninami, v gradbeništvu, pri katerih velja med drugim tudi obrnjena davčna obveznost, nakupi avtomobilov, za katere se DDV ne sme odbijati, stroški reprezentance, pri čemer se prizna le polovični strošek, DDV pa se ne sme odbijati, vključeni niso niti atipični zavezanci itd.

Slika 2: Obračun DDV pri poslih med subjekti v Sloveniji

S slike 2 je razvidno, kako se razlikuje način obračunavanja DDV, če je prodajalec zavezanec za DDV ali ne. Če ni zavezanec, seveda DDV ne sme obračunati, poleg tega ne more uveljavljati odbitka za plačani DDV. Zavezanec za DDV pa enako kot nezavezanec plača vrednost DDV po računu, vendar naknadno lahko v skladu z nekaterimi pogoji uveljavlja odbitek DDV. Slovenski prodajalec obračuna kupcu DDV skladno s slovenskimi predpisi in po tisti stopnji DDV, splošni ali znižani, kot velja za zadevno blago ali storitev, ki se prodaja.

Slika 3: Obračun DDV pri poslih med subjekti v EU

S slike 3 je razvidno, kako se razlikuje način obračunavanja DDV, če je kupec iz druge države članice EU zavezanec za DDV v lastni državi ali ne oziroma ali je zavezanec za DDV v Sloveniji ali ne. Razlika se pokaže tudi v razmerju do slovenskega kupca, ali je ta zavezanec za DDV ali ne. Če slovenski kupec ni zavezanec za DDV, mora plačati DDV v tuji proračun, poleg tega si sam ne more odbijati DDV, ker ni v sistemu DDV. Če pa je zavezanec za DDV, s samoobdavčitvijo plača DDV v slovenski proračun, na računu pa DDV ni izkazan, saj za posle med zavezanci za DDV v EU velja obrnjena obveznost. Povsem enako bi ravnal slovenski prodajalec, ki bi dobavljal blago ali storitev tujemu kupcu.

2.3 Obračun DDV in podatki na računu

Vsak davčni zavezanec mora za vse dobave blaga in storitev, vsa plačila in predplačila izdati račun (ZDDV-1, 81. člen).

2.3.1 Davčna osnova za obračun DDV

Za davčno osnovo se šteje vse, kar je plačilo, in to brez DDV. DDV se obračuna od te osnove, po ustrezni stopnji (22 % ali 9,5 %), in se k njej prišteje. Davčno osnovo je mogoče ugotoviti tudi na podlagi končnega zneska z DDV, in sicer po preračunanih stopnjah. Formula za preračun stopnje DDV je naslednja:

$$\text{preračunana davčna stopnja} = \frac{\text{stopnja DDV} \times 100}{100 + \text{stopnja DDV}} \quad (1)$$

Za 22-odstotno stopnjo DDV je preračunana davčna stopnja 18,0328 %, za 9,5-odstotno stopnjo DDV pa je 8,6758 % (ZDDV-1, 36.–39. člen; Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost, 45. člen).

2.3.2 Obveznost izdajanja računov in obvezni podatki na računu

Obvezni podatki na računu so (ZDDV-1, 82. člen):

- datum izdaje, zaporedna številka,
- identifikacijska številka za DDV ali davčna številka (za nezavezance za DDV),
- ime in naslov davčnega zavezanca in kupca,
- obseg in vrsta dobavljenega blaga ali storitve,
- datum dobave blaga ali storitve,
- davčna osnova, ki je izhodišče za obračun DDV, ali določba, po kateri je dobava oproščena DDV oziroma navedba o obrnjeni davčni obveznosti,
- cena na enoto brez DDV,
- morebitna znižanja ali popusti,
- stopnja DDV, ki se obračuna na davčno osnovo,
- končni znesek DDV.

Navedejo se tudi morebitne posebnosti, kot velja na primer (ZDDV-1, 82. člen):

- pri dobavi novega prevoznega sredstva (skladno s 46. členom ZDDV-1),
- za potovalne agencije ali
- za rabljeno blago, umetniške predmete, zbirke in starine.

2.3.3 Kraj dobave za obdavčitev z DDV

Kraj dobave za obdavčitev z DDV zadevni zakon obravnava v 19. do 31. členu, smiselno pa se to povezuje s členi od 31 do 61 Direktive 2006/112/ES.

Pri obdavčitvi z DDV se za kraj dobave blaga šteje kraj, od koder je blago poslano, kraj, kjer je blago, ko se dobava opravi, ali kraj, kjer se prevoz potnikov začne. Pri poslovanju v EU pa veljajo nekatere posebnosti. Če zavezanec, identificiran za namene DDV, pošlje blago ali izvede storitev davčnemu zavezancu, ki je identificiran za namene DDV v drugi državi članici EU, je kraj obdavčitve vedno v državi članici zavezanca prejemnika blaga ali storitve. To seveda ne velja pri prometu z nepremičninami, za te je kraj dobave vedno lokacija nepremičnine (Kovač, 2010, str. 55). Kadar prodajalec dobavlja plin po sistemu za zemeljskih plin, električno energijo in energijo po omrežjih daljinskega ogrevanja in hlajenja, se kraj dobave določi po kraju prodajalčevega sedeža. Pri končni porabi plina, električne energije ali energije za ogrevanje ali hlajenje se kraj dobave določi po kraju, kjer se ti energenti porabijo.

Pri prodaji blaga na daljavo v drugo državo članico, na primer pri kataloški, spletni, telefonski in podobni prodaji, je kraj dobave prodajalčev kraj. Tako prodajalec v drugi državi članici kupcu, ki ni zavezanec za DDV, obračuna DDV po predpisih svoje države. Če sta prodajalec in kupec zavezanca za DDV vsak v svoji državi, se DDV na računu na obračuna, slovenski kupec pa ga plača na podlagi samoobdavčitve. Če se prodajalec iz druge države članice EU identificira v Sloveniji za namene DDV, slovenskemu kupcu seveda izstavi račun v skladu s slovenskimi predpisi in slovensko stopnjo DDV. Če kupec osebno prevzame blago, ne gre za prodajo na daljavo (Finančna uprava Republike Slovenije, 2015, str. 13).

2.4 Poročanje davčnemu organu o DDV

2.4.1 Predložitev obrazca DDV-O

Davčni zavezanec mora ob koncu davčnega obdobja davčnemu organu predložiti obračun DDV. Tega odda do konca meseca, ki sledi zadevnemu davčnemu obdobju. Zavezanec je lahko mesečni ali trimesečni zavezanec za predložitev obračuna DDV. Obračun se predloži tako v primeru, če mora zavezanec DDV doplačati, kot če želi uveljavljati vračilo plačanega DDV (ZDDV-1, 88. člen). Davčni zavezanec ta obračun davčnemu organu predloži z obrazcem DDV-O – Obrazec DDV-O za obračun davka na dodano vrednost, in sicer prek sistema eDavki.

Ta obračun morajo med drugim predložiti tudi pravne osebe, ki niso davčni zavezanec, morajo pa plačati DDV za pridobitve blaga v EU, identificirana oseba za DDV, ki pridobi novo prevozno sredstvo v EU, in oseba, ki v EU pridobi trošarinske izdelke.

Obračun DDV zajema vse prejete (PR) in izdane račune (IR) davčnega zavezanca v zadevnem davčnem obdobju ter vse plačane in prejete zneske DDV v istem obdobju. Razlika med plačanim in prejetim zneskom DDV v davčnem obdobju je lahko:

- pozitivna, v tem primeru lahko davčni zavezanec zaprosi za vračilo tega zneska, ali
- negativna, v tem primeru mora davčni zavezanec razliko doplačati v proračun.

Slika 4: Obrazec DDV-O za obračun davka na dodano vrednost

Obrazec DDV-O za obračun davka na dodano vrednost					
Za obdobje:		01.01.2016 do 31.03.2016		Samoprijava NE Vloga za predložitev po roku NE	
Firma / Ime in priimek:		Identifikacijska številka za DDV [01]:			
Sedež / Stalno prebivališče:		Identifikacijska številka za DDV zastopnika [02]:			
I. Dobave blaga in storitev (vrednosti so brez DDV)					V EUR
Dobava blaga in storitev	11				7.203
Dobava blaga in storitev v Sloveniji od katerih obračuna DDV prejemnik	11a				0
Dobave blaga in storitev v druge države članice EU	12				0
Prodaja blaga na daljavo	13				0
Montaža in instaliranje blaga v drugi državi članici	14				0
Oproščene dobave brez pravice do odbitka DDV	15				0
II. Obračunani DDV					
po stopnji 22,00%	21				1.575
po stopnji 9,50%	22				4
od pridobitev blaga iz drugih držav članic EU po stopnji 22,00%	23				21
od prejetih storitev iz drugih držav članic EU po stopnji 22,00%	23a				22
od pridobitev blaga iz drugih držav članic EU po stopnji 9,50%	24				0
od prejetih storitev iz drugih držav članic EU po stopnji 9,50%	24a				0
na podlagi samooddavčitve kot prejemnik blaga in storitev po stopnji 22,00%	25				0
na podlagi samooddavčitve kot prejemnik blaga po stopnji 9,50%	25a				0
na podlagi samooddavčitve od uvoza	26				0
III. Nabave blaga in storitev (vrednosti so brez DDV)					
Nabave blaga in storitev	31				2.922
Nabave blaga in storitev v Sloveniji od katerih obračuna DDV prejemnik	31a				0
Pridobitve blaga iz drugih držav članic EU	32				94
Prejete storitve iz drugih držav članic EU	32a				102
Oproščene nabave blaga in storitev in oproščene pridobitve blaga	33				0
Nabavna vrednost nepremičnin	34				0
Nabavna vrednost drugih osnovnih sredstev	35				0
IV. Odbitek DDV					
od nabav blaga in storitev, pridobitev blaga in prejetih storitev iz drugih držav članic EU in od uvoza po stopnji 22,00%	41				680
od nabav blaga in storitev, pridobitev blaga in prejetih storitev iz drugih držav članic EU in od uvoza po stopnji 9,50%	42				3
od pavšalnega nadomestila po stopnji 8%	43				0
Obveznost DDV	51			939	
Presežek DDV	52			0	
Izračunan am odbitni delež (obvezno izberite) 03 Ne			Zahtevam vračilo presežkov (obvezno izberite) 04 Ne		
Obrazec DDV-O e-DDV_O_10.1					
Vsebovane priloge					
#	Id	Ime datoteke	Tip priloge	Opis	Zglašena vrednost (SHA-1 hash)

Vir: Finančna uprava Republike Slovenije, Obrazec DDV-O za obračun davka na dodano vrednost, 2016b

Kot je razvidno iz primera na sliki 4, bo davčni zavezanec mora za zadevno davčno obdobje doplačati dobrih 900 evrov davka, ki ga je obračuna na svojih izdanih računih.

2.4.2 Predložitev obrazca RP-O

Davčni zavezanec, ki svoje blago in/ali storitve dobavlja zavezancu v drugi državi članici EU, mora o tem poročati davčnemu organu na obrazcu VIES-KP – (RP-O) Rekapitulacijsko poročilo: Zbirno poročilo za dobave blaga v druge države članice Skupnosti. To poročilo mora predložiti do 20. v mesecu, ki sledi davčnemu obdobju (ZDDV-1, 88. člen).

Slika 5: Rekapitulacijsko poročilo

(RP-O) Rekapitulacijsko poročilo
Zbirno poročilo za dobave blaga v druge države članice Skupnosti

Za obdobje poročanja Leto Mesec [1]

Identifikacijska številka za DDV [10]	<input type="text"/>
Naziv [11]	<input type="text"/>
Naslov [12]	<input type="text"/>
Identifikacijska številka za DDV davčnega zastopnika [13]	<input type="text"/>

A. Podatki o dobavah za tekoče obdobje

Identifikacijska številka kupca (prejemnika oz. pridobitelja)	Skupna vrednost dobav blaga ¹ [A3]	Skupna vrednost dobav blaga po carinskih postopkih 42 in 63 ¹ [A4]	Skupna vrednost tristranskih dobav blaga ¹ [A5]	Skupna vrednost opravljenih storitev ¹ [A6]
Koda države [A1] Številka za DDV (brez kode države) [A2]				
Skupna vrednost vseh dobav in storitev (kontrolni podatek)	<input type="text" value="[A13] 0,00"/>	<input type="text" value="[A14] 0,00"/>	<input type="text" value="[A15] 0,00"/>	<input type="text" value="[A16] 0,00"/>

B. Popravki podatkov za pretekla obdobja

Obdobje [B0]		Identifikacijska številka kupca (prejemnika oz. pridobitelja)		Nova vrednost dobav blaga ¹ [B3]	Nova vrednost dobav blaga po carinskih postopkih 42 in 63 ¹ [B4]	Nova vrednost tristranskih dobav blaga ¹ [B5]	Nova vrednost opravljenih storitev ¹ [B6]
leto	kvartal/mesec	Koda države [B1]	Številka za DDV (brez kode države) [B2]				
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Odgovorna oseba [17]	<input type="text"/>
Kontaktna oseba [18]	<input type="text"/>
Telefonska številka [19]	<input type="text"/>

¹ Za obdobja do 31.12.2006 se zneski vnašajo v tolarih brez stotinov.
Za obdobja med 1.1.2007 in 31.12.2009 se zneski vnašajo v eurih in centih.
Za obdobja po 1.1.2010 se zneski vnašajo v eurih brez centov.

e-VIES_KP_5.3

Vir: Finančna uprava Republike Slovenije, (RP-O) Rekapitulacijsko poročilo, 2016c

2.4.3 Predložitev obrazca PD_O – Poročilo o dobavah (76.a člen)

Oseba, ki dobavlja blago ali opravlja storitev, za katere po zakonu prejemnik plača DDV, mora ob koncu vsakega koledarskega meseca, ki sledi obračunskemu mesecu, davčnemu organu predložiti poročilo o teh dobavah: PD_O – Poročilo o dobavah (76.a člen): Zbirno poročilo za dobave blaga in storitev, za katere je prejemnik plačnik DDV.

Slika 6: Poročilo o dobavah

Poročilo o dobavah (76.a člen)
Zbirno poročilo za dobave blaga in storitev, za katere je prejemnik plačnik DDV

Za obdobje poročanja leto 2016 mesec maj

Identifikacijska številka za DDV [10]:
Naziv [11]:
Naslov [12]:
Identifikacijska številka za DDV davčnega zastopnika [13]:

A. Podatki o dobavah blaga in storitev za tekoče obdobje

Identifikacijska številka prejemnika [A2]	Skupna vrednost dobav blaga in storitev ¹ [A3]
Skupna vrednost vseh dobav blaga in storitev (kontrolni podatek): [A4] 0	

B. Popravki podatkov za pretekla obdobja

Obdobje leto/mesec [B1]	Identifikacijska številka prejemnika [B2]	Nova skupna vrednost dobav blaga in storitev ¹ [B3]
-------------------------	---	--

Odgovorna oseba [17]
Kontaktna oseba [18]
Telefonska številka [19]

Potrjujem resničnost navedenih podatkov [14].
Datum [15]
Vlagatelj [16]

¹ Vrednosti se vpisujejo v eurih.

e-PD_O_2.3

Vir: Finančna uprava Republike Slovenije, Poročilo o dobavah (76.a člen), 2016č

3 IZSTOP IZ SISTEMA DDV

Davčni zavezanec lahko iz sistema DDV tudi izstopi, in sicer zaradi prenehanja poslovanja ali zaradi prenehanja identifikacije za namene DDV. V obeh primerih je zelo pomembno, da davčni zavezanec uskladi pravico do odbitka DDV z obračunanim DDV (Prusnik, 2013, str. 60). Izstop iz sistema DDV zakon ZDDV-1 obravnava v 80. členu Prenehanje identifikacije za namene DDV.

»O prenehanju identifikacije za namene DDV davčni organ odloči po prejemu zahtevka davčnega zavezanca za prenehanje identifikacije za namene DDV oziroma po uradni dolžnosti, če ugotovi, da ne obstajajo več razlogi za identifikacijo za namene DDV.« (Finančna uprava Republike Slovenije, 2015a)

Oseba, ki želi izstopiti iz sistema DDV, davčnemu organu predloži obrazec Zahtevke za prenehanje identifikacije za DDV.

Slika 7: Zahtevki za prenehanje identifikacije za DDV

Zahtevki za prenehanje identifikacije za DDV

Podpisani davčni zavezanec obveščam pristojni davčni urad, da so izpolnjeni pogoji za prenehanje identifikacije za namene DDV za davčnega zavezanca

Podatki o zavezancu	
Naziv	
Ulica in hišna številka	
Naselje	
Poštna številka - Pošta	
Država	SI
Davčna številka	
Odgovorna oseba	

Pogoji za prenehanje identifikacije za namene DDV so izpolnjeni dne

Razlogi za prenehanje

Zahtevki je pripravljen v skladu z določbami 80. člena Zakona o davku na dodano vrednost - ZDDV-1 in 132. člena Pravilnika o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost - Pravilnik.

e-DDV_DeDDV_1.4

Vir: Finančna uprava Republike Slovenije, Zahtevki za prenehanje identifikacije za DDV, 2016d

3.1 Izstop iz sistema zaradi prenehanja poslovanja

Uskladitev DDV zaradi prenehanja poslovanja opredeljuje ZDDV-1, ki določa, da če je davčni zavezanec ali njegovi pravni nasledniki ob prenehanju poslovanja zadržal blago, se to šteje za dobavo blaga za plačilo. Od zadržanega blaga pa mora obračunati DDV, če je bil za to blago v celoti ali delno priznan odbitek DDV (ZDDV-1, 8. člen).

3.2 Izstop iz sistema zaradi prenehanja identifikacije za namene DDV (prehod med male davčne zavezanke)

Glede na to, da se je s spremembo zakona v letu 2013 prag za vključitev v sistem DDV zvišal s 25.000 na 50.000 evrov, je to spodbudilo številne (male) podjetnike, da so premislili, ali bi sploh ostali v sistemu DDV oziroma se jim morda ni bilo treba vanj vključiti. Ta premislek je vezan na obveznost vodenja davčnih evidenc, česar malim subjektom, posebno če se odločijo še za ugotavljanje davčne osnove po normiranih odhodkih, ni treba, ob tem jim tudi ni več treba oddajati obračuna niti plačevati DDV, ki ga zberejo s plačili na podlagi izdanih računov.

Zavezanec se lahko prostovoljno odloči za izstop iz sistema DDV, če se je njegovo poslovanje v primerjavi s preteklim zmanjšalo ali če je tako odločil davčni organ po uradni dolžnosti. Davčni zavezanec, identificiran za namene DDV, tako preide med male davčne zavezanke. Ta izstop lahko uveljavljajo tako davčni zavezanke, ki so se sami vključili v ta sistem, kot tisti, ki jih je v sistem vključil davčni organ po uradni dolžnosti. Če je davčni zavezanec sam vstopil v sistem in je od tedaj minilo pet let ter ne izpolnjuje več pogojev za obvezno identifikacijo za DDV (premajhen promet ipd., gl. poglavje 2.1), lahko zaprosi davčni organ za izstop iz sistema.

Pomembno je upoštevati, da lahko davčni organ, če presodi, da je bila zavezančeva identifikacija za namene DDV zlorabljen (na primer drugim zavezancem se neupravičeno omogoča odbitek DDV), sam po uradni dolžnosti presodi in zavezanca izključi iz sistema DDV. Ne glede na vzrok izstopa iz sistema DDV zaradi prenehanja identifikacije za DDV morajo zavezanci, tako kot pri izstopu iz sistema DDV zaradi prenehanja poslovanja, uskladiti odbitek DDV z obračunanim DDV (Prusnik, 2013, str. 65–66).

3.3 Popravek odbitka DDV

Spremembe zakona o davku na dodano vrednost so zajele tudi popravek odbitka DDV v primeru izstopa iz sistema DDV, kadar zavezanec prestopa med male davčne zavezance. Kot v enem najnovejših pojasnil opredeljuje Finančna uprava Republike Slovenije (2015b), mora davčni zavezanec, ki izstopi iz sistema DDV in preide med male davčne zavezance, za obdobje po tej spremembi popraviti že izvedeni odbitek DDV, obračunan za osnovna sredstva, in sicer za obdobje popravka, ki še ni poteklo. Ta popravek odbitka DDV zavezanec izvede enkrat za preostalo obdobje popravka. Če se (po novem mali) zavezanec znova vključi v sistem DDV, lahko znova popravi odbitek DDV, obračunan za osnovna sredstva, vendar le za obdobje popravka, ki še ni poteklo. To določa 69. člen ZDDV-1.

Po ZDDV-1 in pravilniku o izvajanju tega zakona ima izstop iz sistema DDV svoje posledice. Če je podjetje, ki je bilo zavezanec za DDV, kupilo osnovno sredstvo in zanj uveljavilo odbitek DDV oziroma vodi dejavnost, zaradi katere vodi zaloge, mora obračunati in po potrebi plačati DDV, saj se spremeni pogoj, zaradi katerega je bilo prej upravičeno do odbitka, po novem pa ne več (Kompara, 2013).

3.4 Predložitev obračuna DDV

Če davčni zavezanec izstopi iz sistema DDV, torej preneha njegova identifikacija za namene DDV, mora do konca meseca, ki sledi mesecu, v katerem je ta identifikacija prenehala, predložiti obračun DDV, to stori na obrazcu DDV-O.

Če se je za davčnega zavezanca začel postopek prisilne poravnave ali postopek likvidacije, mora davčnemu organu obračun DDV predložiti v 20 dneh po koncu davčnega obdobja. Če pa se je zanj začel stečajni postopek, mora obračun DDV predložiti v 60 dneh po koncu davčnega obdobja. Ko se ti postopki končajo, mora davčni zavezanec predložiti obračun DDV na dan, ko se konča davčno obdobje.

Če davčni zavezanec umre, mora z njim povezana oseba, tj. pooblaščenec, naslednik ali skrbnik, obračun DDV predložiti v 60 dneh po smrti zadevne osebe.

Zakon zajema tudi posebno določbo za osebe, ki prvič oddajajo obračun DDV: te morajo priložiti še seznama prejetih in izdanih računov, na podlagi katerih so sestavile zadevi obračun DDV (ZDDV-1, 88. člen).

4 ŠTUDIJA PRIMERA: IZSTOP IZ SISTEMA DDV

V nadaljevanju sledi podrobna analiza obračuna in popravka odbitka DDV zaradi izstopa iz sistema DDV. Kot pojasnjuje Kompara (2013), mora davčni zavezanec popraviti odbitek DDV, če še ni poteklo pet let oziroma – za nepremičnine – 20 let. Odbitek se obračuna skladno z že obračunanim in preostalim obdobjem. Oseba preneha opravljati svojo dejavnost, ko preneha poslovati skladno s predpisom, ki ureja njeno poslovanje. Prenehanje lahko pomeni končanje delovanja po skrajšanem postopku, zaradi prostovoljne ali prisilne likvidacije in stečaja ali pa zaradi upokojitve ali smrti samostojnega podjetnika. Če se poslovanje prenese na drugo pravno osebo ali na drugega davčnega zavezanca, se to ne šteje za prenehanje poslovanja, saj prevzemnik poslovanja prevzame tudi obveznosti v zvezi z DDV (Prusnik, 2013, str. 60–61).

4.1 Popravek odbitka

Ob tem, ko preneha poslovati, mora oseba uskladiti pravico do odbitka DDV z obračunanim DDV (Prusnik, 2013, str. 61). Natančen razvid spremembe prikazujeta tabeli 2 in 3.

Tabela 2: Popravek odbitka DDV zaradi prenehanja poslovanja

	Cena blaga ob zadržanju (v EUR)	DDV (v %)	DDV (v EUR)	Cena blaga ob zadržanju (z DDV) (v EUR)
Poslovni prostor (kupili 1. 8. 2014)	125 000	(22,0)	0	125 000
Stanovanje (ni vseljeno, za prodajo)	70 000	9,5	6 650	76 650
Osebno vozilo (brez odbitka DDV)	23 000	0,0	0	23 000

Vir: Prirejeno po M. Prusnik, Izstop iz sistema DDV, 2013, str. 63–64

Gradbeno podjetje je prenehalo poslovati in ima osnovna sredstva, kot je razvidno iz tabele 2. Podjetje je v treh letih delovanja uporabljalo poslovni prostor, ki je bil takoj dan v uporabo, in si je za to smelo odbiti DDV. Ko je 30. aprila 2016 prenehalo poslovati, je moralo popraviti odbitek DDV, in sicer do poteka 20-letnega obdobja, za preostalo obdobje mora podjetje torej v državni proračun vrniti že poračunani DDV. V zadevnem dvajsetletnem obdobju je pet prestopnih let, skupno obdobje tako zajema 7305 dni.

Tabela 3: Popravek odbitka DDV zaradi prenehanja poslovanja

Začetek obdobja	Konec obdobja	Število dni	Odbitni DDV (v EUR)
1. 8. 2013	30. 4. 2016	1004	3 782
1. 5. 2016	31. 7. 2033	6301	23 718
Skupaj		7305	27 500

Vir: Prirejeno po M. Prusnik, Izstop iz sistema DDV, 2013, str. 63–64

Od skupno obračunanega DDV v znesku 27 500 evrov si je podjetje v letih poslovanja smelo odbiti oziroma poračunati malo manj kot 3 800 evrov, preostalih dobrih 23 700 evrov pa bo moralo vrniti v državni proračun. Temu znesku mora podjetje prišteti še DDV za stanovanje in tako v proračun vplačati 30 368 evrov celotnega DDV zaradi prenehanja poslovanja.

Pri osebnem vozilu, za katero si podjetje sicer ni smelo odbiti DDV, je pomembno poudariti, da mora podjetje davčnemu organu predložiti obrazec: (DDV-PPS) DDV prevozna sredstva – pridobitve. Brez tega obrazca, s katerim podjetje potrdi, da je bil ob nabavi vozila poravnani DDV, podjetje vozila ne sme registrirati. Ta obrazec se predloži v 15 dneh po pridobitvi zadevnega vozila.

Slika 8: DDV prevozna sredstva – pridobitve

(DDV-PPS) DDV prevozna sredstva - pridobitve

Način obračuna: -1

Podatki o pridobitelju	
Naziv	
Ulica in hišna številka	
Naselje	
Poštna številka - Pošta	
Država	
Davčna številka	
Telefon	

Podatki o dobavitelju iz druge države članice	
Država članica	
Identifikacijska številka za DDV	
Naziv kupca	
Ulica, hišna številka	
Naselje	
Poštna številka	
Naziv pošte	

Podatki o prevoznem sredstvu	
Vrsta prevoznega sredstva	-1
Vrsta motornega vozila (osebno, tovorno, drugo)	-1
Znamka prevoznega sredstva	
Tip in model	
Številka šasije/trupa/plovila/ogrodja/zrakoplova	
Število prevoženih kilometrov/preplutih ozroma preletenih ur	
Datum pridobitve	
Datum prve uporabe	
Nabavna cena prevoznega sredstva	
Znesek DMV	
Okoljska dajatev	
Davčna osnova za obračun DDV	
Znesek DDV	

Priloge	

e-DDV_NPSPridobitev_v_1.3

Vir: Finančna uprava Republike Slovenije, (DDV-PPS) DDV prevozna sredstva – pridobitve, 2016e

Omejitev odbitka DDV za osebno vozilo

Skladno s točko c) 66. člena ZDDV-1 *Omejitev pravice do odbitka* si davčni zavezanci ne smejo odbiti DDV za nakup osebnega avtomobila, če tega uporabljajo le za svoj osebni prevoz. Lahko pa bi si ga odbili, če bi vozilo uporabljali za »opravljanje dejavnosti prevoza potnikov in blaga, dajanje v najem in zakup ter za nadaljnjo prodajo, /.../ v avtošolah za izvajanje programa usposabljanja iz vožnje v skladu z veljavnimi predpisi, /.../ za opravljanje dejavnosti javnega linijskega in posebnega linijskega prevoza ter /.../ za prevoz pokojnikov« (ZDDV-1, 66. člen).

4.2 Poračun in predložitev obračuna

Kot pojasnjuje Durs v svojem pojasnilu, mora »davčni zavezanec, ki mu bo prenehala identifikacija za namene DDV zaradi prehoda na posebno ureditev za male davčne zavezance, od osnovnih sredstev in nepremičnin, od katerih je ob nabavi odbijal DDV, opraviti popravek odbitka DDV, če obdobje popravka še ni poteklo« (Prusnik, 2013, str. 65). Tudi v obravnavanem primeru mora podjetje, ki je prenehalo poslovati po treh letih in je imelo v svojih poslovnih knjigah evidentirano nepremičnino, zanjo obračunati popravek za odbiti delež DDV. Za tri leta poslovanja je imelo pravico do odbitka DDV za svoj poslovni prostor, zato mu za to obdobje DDV ni treba vračati. Za preostalih 17 let (za nepremičnine se namreč upošteva 20-letno obdobje) pa mora izračunati razliko in jo vplačati v državni proračun.

Postopek ponovi za vsa druga sredstva, od katerih mora obračunati DDV po novih pogojih. Od osebnega vozila si DDV ni odbilo niti ob dobavi, zato zanj ni obveznosti poračunavanja DDV. Za nevseljeno stanovanje, ki ga je namenilo prodaji, pa mora plačati DDV, tega torej prišteje poračunanemu DDV za poslovni prostor.

SKLEP

Ta zaključna naloga obravnava davek na dodano vrednost, njegove značilnosti, nekatere posebnosti in specifikke, vezane na izstop iz sistema DDV. Ta davek se obračuna pri vsaki transakciji in se izračuna na podlagi cene blaga ali storitve, je splošni davek na potrošnjo, ki se uporablja za vse tržne aktivnosti, obračuna se v odstotnem deležu na ceno proizvoda ali storitve, zbira se po delnih zneskih v okviru sistema delnih plačil, davčnim organom ga plača prodajalec blaga, ki je v tem primeru zavezanec za ta DDV, dejansko pa ga plača kupec, torej vedno bremeni končnega potrošnika.

Slovenija je prvi zakon o davku na dodano vrednost sprejela leta 1998, tedaj je nasledil 17 predpisov, pozneje pa je bil ta zakon velikokrat popravljen ali kako drugače spremenjen. Že na začetku veljavnosti ga je spremljal še Pravilnik o izvajanju zakona o davku na dodano vrednost, ki je podrobneje opredelil izvajanje zakona o davku na dodano vrednost. Danes

veljata Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost (ZDDV-1I) iz leta 2015 in Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost iz leta 2014.

Slovenija je morala ob vstopu v Evropsko unijo leta 2004 v svojo zakonodajo prenesti ključne zakonodajne predpise, tudi s področja davka na dodano vrednost. V EU je na tem področju ključna Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost. V Evropski uniji ima najvišjo stopnjo splošnega DDV Madžarska, 27 odstotkov, Slovenija pa je z 22-odstotno splošno stopnjo na sredini lestvice držav članic EU. Najnižjo znižano stopnjo DDV Združeno kraljestvo, 5 odstotkov. Nekatere države članice EU uporabljajo še posebno nižjo stopnjo DDV, med temi ima najnižjo stopnjo Francija, 2,1 odstotka.

Za knjiženje DDV je ključno vodenje poslovnih knjig prejetih in izdanih računov. Če je davčni zavezanec identificiran za namene DDV, lahko obračunava DDV na izdanih računih, sicer ne. Pogoje, kdaj in kako davčni zavezanec postane identificiran za namene DDV, opredeljujeta zakon o DDV in pravilnik o izvajanju zakona. Davčni zavezanec obračuna DDV skladno s stopnjo, predpisano za blago ali storitve, ki jih dobavlja.

Davčni zavezanec mora o prejetem in plačanem DDV poročati nacionalnemu davčnemu organu in nato po potrebi doplačati razliko obračunanega DDV. To stori ob koncu davčnega obdobja oz. kako drugače, kot določa zakon, če ne gre za običajno redno poročanje. Zavezanec obračun davčnemu organu predloži z obrazcem DDV-O za obračun davka na dodano vrednost, in sicer prek sistema eDavki. Če posluje s subjekti v drugih državah članicah EU, mora predložiti še (RP-O) Rekapitulacijsko poročilo.

Davčni zavezanec lahko iz sistema DDV tudi izstopi, in sicer zaradi prenehanja poslovanja ali zaradi prenehanja identifikacije za namene DDV. Če davčni organ ugotovi, da je bila zavezančeva identifikacija za namene DDV zlorabljen, lahko sam po uradni dolžnosti presodi in zavezanca izključi iz sistema DDV.

LITERATURA IN VIRI

1. Aver, B., & Čadež, S. (2008). Participacija poslovnih računovodij v procesu strateškega managementa: medpanožna primerjava. *Organizacija*, 41(3), 168–174.
2. Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost. *Uradni list EU*, L 347/1.
3. European Commission. (2016). *VAT Rates Applied in the Member States of the European Union. Situation at 1st January 2016*. Najdeno 20. maja 2016 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/vat/how_vat_works/rates/vat_rates_en.pdf.
4. Finančna uprava Republike Slovenije. (2015a). *Davek na dodano vrednost*. Ljubljana: Finančna uprava Republike Slovenije.
5. Finančna uprava Republike Slovenije. (2015b). *Davek na dodano vrednost. Spremembe zakonodaje na področju DDV*. Ljubljana: Finančna uprava Republike Slovenije.
6. Finančna uprava Republike Slovenije. (2016a). *Zahtevki za izdajo identifikacijske številke za ddv (domači)*. Najdeno 20. maja 2016 na spletnem naslovu [https://edavki.durs.si/PersonalPortal/\[260724\]/Pages/Documents/Edit.aspx?id=67686dbe-3543-4dd3-a3ba-9737d18264bd&action=import&edng=&ng=](https://edavki.durs.si/PersonalPortal/[260724]/Pages/Documents/Edit.aspx?id=67686dbe-3543-4dd3-a3ba-9737d18264bd&action=import&edng=&ng=).
7. Finančna uprava Republike Slovenije. (2016b). *Obrazec DDV-O za obračun davka na dodano vrednost*. Najdeno 20. maja 2016 na spletnem naslovu [https://edavki.durs.si/PersonalPortal/\[260724\]/Pages/Documents/Edit.aspx?id=7dca861f-7a75-470a-8166-8cab5b9cae26&action=import&edng=&ng=](https://edavki.durs.si/PersonalPortal/[260724]/Pages/Documents/Edit.aspx?id=7dca861f-7a75-470a-8166-8cab5b9cae26&action=import&edng=&ng=).
8. Finančna uprava Republike Slovenije. (2016c). *(RP-O) Rekapitulacijsko poročilo*. Najdeno 20. maja 2016 na spletnem naslovu [https://edavki.durs.si/PersonalPortal/\[260724\]/Pages/Documents/Edit.aspx?id=8c66a44a-91cb-4485-a922-321eeaa0d35d&action=import&edng=&ng=](https://edavki.durs.si/PersonalPortal/[260724]/Pages/Documents/Edit.aspx?id=8c66a44a-91cb-4485-a922-321eeaa0d35d&action=import&edng=&ng=).
9. Finančna uprava Republike Slovenije. (2016č). *Poročilo o dobavah (76.a člen)*. Najdeno 20. maja 2016 na spletnem naslovu [https://edavki.durs.si/PersonalPortal/\[260724\]/Pages/Documents/Edit.aspx?id=2309d5ef-6d19-49a0-bbbd-3eedfcb9275d&action=import&edng=&ng=](https://edavki.durs.si/PersonalPortal/[260724]/Pages/Documents/Edit.aspx?id=2309d5ef-6d19-49a0-bbbd-3eedfcb9275d&action=import&edng=&ng=).
10. Finančna uprava Republike Slovenije. (2016d). *Zahtevki za prenehanje identifikacije za DDV*. Najdeno 20. maja 2016 na spletnem naslovu [https://edavki.durs.si/PersonalPortal/\[260724\]/Pages/Documents/Edit.aspx?id=a8b4fa74-dfc4-4e56-a99e-cfd23d37fa11&action=import&edng=&ng=](https://edavki.durs.si/PersonalPortal/[260724]/Pages/Documents/Edit.aspx?id=a8b4fa74-dfc4-4e56-a99e-cfd23d37fa11&action=import&edng=&ng=).
11. Finančna uprava Republike Slovenije. (2016e). *(DDV-PPS) DDV prevozna sredstva - pridobitve*. Najdeno 20. maja 2016 na spletnem naslovu [https://edavki.durs.si/PersonalPortal/\[260724\]/Pages/Documents/Edit.aspx?id=a55f2163-aae6-4073-a54b-9a1b52ae441f&action=import&edng=&ng=](https://edavki.durs.si/PersonalPortal/[260724]/Pages/Documents/Edit.aspx?id=a55f2163-aae6-4073-a54b-9a1b52ae441f&action=import&edng=&ng=).
12. Kompara, K. (2013). *Izstop iz sistema DDV in popravek odbitka vstopnega DDV*. Najdeno 28. maja 2016 na spletnem naslovu <http://data.si/blog/2013/03/27/izstop-iz-sistema-ddv-in-popravek-odbitka-vstopnega-ddv/>.

13. Kovač, M. (2010). *Davki*. Ljubljana: Zavod IRC.
14. Markovič Hribernik, T., & Kirbiš, M. (2006). Was the negative impact of EU accession on VAT revenue only short-term? The case of Slovenia. *Naše gospodarstvo*, 52(3-4), 16–28.
15. Matičič, C. (1998). Davek na dodano vrednost. *Les*, 50(4), 97-101.
16. Pravilnik o izvajanju zakona o davku na dodano vrednost. *Uradni list RS*, št. 4/1999.
17. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost. *Uradni list RS*, št. 54/2013.
18. Prisljan, B. (2013). Zvišanje stopenj DDV. *IKS: revija za računovodstvo in finance*, 40(7), 52–59.
19. Prusnik, M. (2013). Izstop iz sistema DDV. *IKS: revija za računovodstvo in finance*, 40(7), 60–69.
20. *What is VAT?* Najdeno 20. maja 2016 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/vat/what_is_vat/index_en.htm.
21. Zakon o davku na dodano vrednost (ZDDV). *Uradni list RS*, št. 89/1998.
22. Zakon o davku na dodano vrednost (ZDDV-1). *Uradni list RS*, št. 21/06 – uradno prečiščeno besedilo in 117/06.
23. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost (ZDDV-1I). *Uradni list RS*, št. 90/2015.

PRILOGA

KAZALO PRILOGE

Priloga 1: Seznam dobav blaga in storitev, za katere se uporablja nižja stopnja DDV 1

Priloga 1: Seznam dobav blaga in storitev, za katere se uporablja nižja stopnja DDV

1. Hrana (vključno s pijačo, razen alkoholnih pijač) za ljudi in živali; žive živali, semena, rastline in primesi, ki so (običajno) namenjene za pripravo hrane; izdelki, ki se (običajno) uporabljajo kot dodatki k hrani ali kot njen nadomestek; priprava jedi;
2. dobava vode;
3. zdravila, ki se uporabljajo za zdravljenje in preprečevanje bolezni v humani in veterinarski medicini, vključno z izdelki za nadzorovanje rojstev in z izdelki za higiensko zaščito;
4. medicinska oprema, pripomočki in druga sredstva, ki so namenjena za lajšanje ali zdravljenje okvare ali invalidnosti in so namenjena izključno za osebno uporabo, vključno z njihovim vzdrževanjem;
5. prevoz oseb in njihove osebne prtljage;
6. dobava, vključno s knjižnično izposajo, knjig na vseh fizičnih nosilcih (vključno z brošurami, letaki in podobnim tiskanim gradivom, otroškimi slikanicami, vključno s tistimi za risanje ali barvanje, glasbenimi deli, tiskanimi ali v rokopisu, zemljevidi in hidrografskimi ali podobnimi kartami), časopisov in periodičnih publikacij, razen gradiv, ki so v celoti ali v pretežnem delu namenjena oglaševanju;
7. vstopnine za razstave, gledališča, muzeje, za ogled naravnih znamenitosti, kinematografske in glasbene prireditve, cirkuse, sejme, zabaviščne parke, živalske vrtove in podobne kulturne prireditve ter športne prireditve;
8. avtorske pravice književnikov in skladateljev ter storitve izvajalskih umetnikov;
9. uvoz umetniških predmetov, zbirk in starin iz 2., 3. in 4. točke prvega odstavka 101. člena ZDDV-1;
10. umetniški predmeti iz 2. točke prvega odstavka 101. člena tega zakona, če jih prodaja:
 - avtor ali njegovi zakoniti oziroma pravni nasledniki ali
 - davčni zavezanec, ki ni preprodajalec, če prodajo opravi priložnostno, in če je te predmete uvozil sam ali so mu jih prodali avtorji ali njegovi zakoniti oziroma pravni nasledniki, ali če je imel pri nabavi pravico do popolnega odbitka vstopnega DDV;
11. stanovanja, stanovanjski in drugi objekti, namenjeni za trajno bivanje, ter deli teh objektov, če so del socialne politike, vključno z gradnjo, obnovo in popravili le-teh;
 - a) obnova in popravila zasebnih stanovanj, razen materialov, ki so bistveni del vrednosti dobave;
 - b) čiščenje oken in čiščenje zasebnih gospodinjstev;
12. živali za pitanje, semena, sadike, gnojila, fitofarmaceutvska sredstva, biotična sredstva za varstvo rastlin ter storitve, ki so namenjene izključno uporabi v kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvu;
13. dajanje nastanitvenih zmogljivosti v najem v hotelih in podobnih nastanitvenih obratih, vključno z nastanitvenimi zmogljivostmi v domovih in drugih nastanitvenih obratih ter oddajanje prostorov za šotore, prikolice in podobne premične objekte;
14. uporaba športnih objektov;

15. storitve pokopa in upepelitve, skupaj s prometom blaga, ki je neposredno povezan s pokopom ali upepelitvijo in ga opravi izvajalec pogrebnih storitev;
16. storitve javne higiene;
17. manjša popravila koles, čevljev in usnjenih izdelkov, oblačil in gospodinjskega perila (vključno s krpanjem in predelavo);
18. storitve domačega varstva (kot pomoč na domu in varstvo otrok, skrb za ostarele, obolele ali invalide);
19. frizerske storitve;
20. dobava lončnic, sadik, rezanega cvetja.